

מאוצרות הפרשה

וילך משה וידבר את הדברים (לא, א)

אומר רש"י לצאת ולבא בדברי תורה, מלמד שנסתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה. ויש לדקדק מה הטעם משה הלך ולא באו אליו כל ישראל, כמו שהיה תמיד כמו שכתוב ונועדו אליך כל העדה (במדבר יב-ג). וביותר קשה מנלן לרש"י שנסתמו ממנו מעיינות חכמה, שרש"י כותב מלמד וכו'. וי"ל, אומר היעב"ץ ע"פ מנחות ז. דאיתא שם שאבימי אמר שעי"כ שהוא טורח והולך הוא יזכה לזכור תלמודו. וא"כ הכל כמין חומר. הנה מדוע משה הלך? כי נסתמו ממנו מעיינות החכמה...

ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה (לא, יז-יח)

נמצאים אנו במרחק של ימים ספורים מיום הכיפורים, אשר כידוע בו חותם הקב"ה את דינו לשנה הבאה כולה, ומי מאיתנו אינו רוצה שהקב"ה יחתום את דינו לחיים טובים ולשלום?! מי אינו חפץ שה' ברחמיו יסיר מעליו כל נזק וצער?! ואם כן, במה הדבר תלוי? תשובה לכך מצאנו בדברי קודשו של מרן האור החיים הקדוש זיע"א בפרשת השבוע, פרשת וילך, וכך כתב: "ודע כי אין צרה ואין רעה בעולם שאינה כנגד עבירה... כי ה' ייסד יסורים כנגד כל החטאים, כדרך שקבע שכר כנגד כל מעשה טוב!". כלומר, איך תיראה השנה הבאה? בעצם אין הדבר תלוי אלא באדם עצמו! כי כל מצווה או מעשה טוב שיעשה האדם, כבר קבע לו הקב"ה שכר טוב על כך; ומאידך – כל מעשה רע שיעשה האדם, יש כנגדו עונש! ואם כן, מה לנו כי נליץ על הקב"ה? שהרי אין הדבר תלוי אלא בנו ובמעשי דינו! ועל כך אמר דוד המלך ע"ה בתהילים: ה' צלך על יד ימינך". כלומר, כשם שהצל של האדם נע וזו לפי תנועותיו, ואין לו לאדם להתלונן על תנועות הצל שלו, כי הדבר תלוי אך ורק בתנועותיו, כך ממש הקב"ה מביא על האדם שפע של טובה וברכה או חלילה ההיפך בהתאם למעשיו שלו! הבה נשתדל להרבות במצוות ובמעשים טובים ונזכה לשנה טובה ומבורכת! (משכן שילה)

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (לא, יח)

מדוע כפלה התורה "הסתר אסתיר"? באר הגאון מוילנא: כאשר פוקדת צרה את האדם, אם הוא מבין שצרה זו באה עליו בגזרת שמים, ומתוך כך ישוב אל ה' ויתחזק בתפלה לפניו – יושע. אך אם חלילה יחשב כי צרה זו באה אליו מדרך הטבע ולא בהשגחה, ומתוך כך ימנע מתשובה ותפלה, לא יוכל להמלט מהרעה. זוהי משמעותם של 'החטאים המעכבים את התשובה', שהחוטא בהם נענש בכך שהקדוש ברוך הוא מסתיר ממנו את הידיעה שהעונש בא אליו מידו יתברך, וממילא הוא תולה זאת בפגע הטבע ואינו שב בתשובה.

זהו שכלל הכתוב: "ואנכי הסתר" – אעלים מידיעתם כי הצרות באו עליהם, משום ש"אסתיר פני ביום ההוא". כיון שכך יתלו הם את רעתם בפגעי הטבע וימנעו מלשוב ולהתפלל, וממילא לא יושעו. (רבי אליהו) והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפני לעד כי לא תשכח מפי זרעו (לא, כא)

במסכת חגיגה (ה.) מובא: שכשהיה רבי יוחנן מגיע לפסוק זה היה בוכה ואומר: עבד שרבו ממציא לו רעות וצרות, [האם] תקנה יש לו [לעבד]? ויש להבין, הלא בפרשת כי תבא נכתבו צ"ח קללות קשות ביותר, ומדוע לא בכה עד שהגיע לפסוק זה?

פרש רבי יעקב יהושע פרומן מלודז: בתחלת הענין (לא, טז) נאמר: "וקם העם הזה וזנה", ופרש 'בעל הטורים': "תגין' על הקו"ף – לומר שימאסו בק' ברכות". מדבריו משמע שעד כה הגנה על ישראל זכות מאה הברכות, וכפי שכתב הרוקח (סי שכ) שמצות 'מאה ברכות' נועדה להציל את ישראל ממאה קללות; תשעים ושמונה הכתובות בפרשת כי תבא, ושתיים נוספות שנרמזו בפסוק "גם כל חלי וכל מכה". אולם עתה, לאחר שמאסו במאה הברכות בכה רבי יוחנן על כך ששוב לא תהיה להם זכות שתגן עליהם. (נחלת יעקב יהושע, הובא בגליון וכל מאמינים) "שתשים דמעוטינו בנאדך להיות"

בכל ערב יוה"כ, נוהגים היו בני בית של רבי יעקב ישראל, מגיד מישרים דקרמניץ, לבוא לבית אביהם הרב כדי להתברך מפיו. פעם שכחה אחת מבנותיו הנשואות לבוא להתברך, ומשכך – מיהרה ללכת לפתח בית הכנסת, כדי לפגוש שם את אביה ולקבל את ברכתו. פגש אותה אביה הצדיק בחצר בית הכנסת כשהיא בוכה, וילדה הקט בורועותיה, אשר גם הוא בוכה בכי רב... שאל הסב את הילד לפרש בכיו, והילד השיב: כיון שאני רואה את אמי בוכה, גם אני בוכה... תשובה זו חדרה לעומק נפשו של רבי יעקב, וזעזעה אותו. נכנס רבי יעקב לביה"כ, עלה לפני ארון הקודש, וסיפר לקהל בבכיה את דברי התניוק. וכה אמר: אם הילד הקטן, שראה רק פעם אחת את אמו בוכה, בכה גם הוא, אנו, שיודעים כי השכינה בוכה על גלות עמ"י וצרותיו, כמו שכתוב "במסתרים תבכה נפשי", ואמרו בגמ' (ברכות ג.) בת קול מנהמת כיונה ואומרת: 'אוי להם לבנים שבעוונותיהם החרבתי את ביתך, שרפתי... את היכלי, והגליתים לבין האומות, על אחת כמה וכמה שעלינו למרר בבכי ולהוריד כנחל דמעה על צער השכינה הקדושה! כל הקהל שהיה בבית הכנסת, התעורר בבכיה גדולה למשמע דברי הרב הקדוש. והעיד ה'חוזה" מלובלין זצ"ל, שבשעה זו נעשה רעש גדול בשמים, מכח התשובה וההתעוררות של המתפללים בעת דרשת הרב... (ספר השמים).

הכדור האחרון – ישנם יהודים שלקראת תפילת נעילה נכנסים לרפיון מעבודת היום. רבי לייב חסמן זצ"ל הביא על כך משל נפלא: משל לאדם שהסתובב בעיר עם נשק, שמא ייתקל בחיות רעות. בעודו מהלך ראה במרחק מזה דב המתקרב אליו. מייד כיוון את נשקו כלפי הדוב, אך לרוע מזלו כל הכדורים החטיאו את המטרה. שוב הרים האיש את נשקו וירה, והפעם רק כדור אחד פגע בבטנו של הדוב הזועם. בעודו פצוע, החל הדוב להתקרב אליו יותר. וכידוע, דב פצוע הוא מסוכן ביותר... הדוב הפצוע החל שועט לעברו במהירות, האיש הסתכל במחסנית הכדורים וגילה לחרדתו כי נותר לו כדור אחד בלבד... עתה הבין כי חייב הוא לפגוע בראש הדוב ולהורגו, אחרת הוא יהיה לטרף בפי הדוב. חיל ורעדה אחזו בו, הוא ידע היטב כי באם יחטיא את המטרה – לא תהיה הזדמנות נוספת. אם הפעם הפגיעה לא תהיה מדויקת – זה סופו. לאחר כל עבודת היום – אמר המשגיח זצ"ל – נותר לאדם באמתחתו רק כדור אחד, תפילת נעילה, אל לו ח"ו להחטיא הכדור האחרון, שכן לא יהיה אחריו כדור נוסף!.

כתוב בחז"ל, דרשו ה' בהמצאו אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ. ישנו סיפור ידוע על רבי יצחק טוביה וויס זצ"ל גאב"ד העדה החרדית: שנת תרצ"ט, ימים אחדים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, כל הדרכים כבר בחזקת סכנה ובלבול, כולם מחפשים דרכי מילוט להציל נפשיותם, באחד מהימים הטורפים הללו, התפשטה בשורת הצלה כאש בשדה. אורגנה רכבת הצלה לילדים!!! רכבת המיועדת לאלף ילדים בלבד, שתשמש עבורם כמצילת חיים, אלו שיזכו לעלות עליה, יגיעו לאנגליה, שם תיקח עליהם חסות הממלכה האנגלית. הבשורה המרנינה הביאה את כל ההורים לרוץ ולתור, ולעשות כל טצדקי להשגת אישור עליה על רכבת זו, לוודא שבנם יהיה אחד מאותם אלף. גם ר' שלמה וייס, אביו של הילד יצחק טוביה, ניסה בכל דרך להביא הצלה לילדי ביתו, ואכן הצליח בס"ד. למחרת נפרד הילד מהוריו כילד בגיל י"ב, לפני בר המצווה, בדמעה ובתפילה. לפני שעלה לרכבת נתן לו אביו ר' שלמה הי"ד מתנת פרידה: סידור תפילה בו כתב לבנו 'אחוז עצמך בה' בכל עת ובכל מקום'. בכך זכה אותו נער יצחק טוביה, להיות אוד מוצל מאש יחיד מכל העיירה כולה הי"ד. הרכבת הגיע לאנגליה, שם פונו הילדים למחנה בסמיכות לונדון הבירה. הילד יצחק טוביה הפך בה לדמות נערצת שהפיחה חיי רוח בשיחות חיזוק לחבריו, אודים מוצלים מעמק הבכא, תושבי המחנה. שנה לאחר מכן, שנת ת"ש, ובתוך המחנה מורגשת תכונה רבה. הילדים המיוותמים מצפים לאורח רם מעלה. הלוא הוא מלך אנגליה בכבודו ובעצמו שעומד להגיע לבקר את הילדים, שאותם הציל, ביום המיועד יצאו כל הילדים לשדה על אם הדרך, לפתע, בלא הודעה מוקדמת, פרץ נער אחר מן השורה ורץ קדימה היישר לעבר מרכבת המלך. החיילים מיהרו להרחיקו, אך המלך עצר בעדם, הורה לעצור את המרכבה, לקרוא לילד ולשמוע מה בפיו. בעיניים בוהקות קד הילד קידה ופתח ואמר לפני המלך: אדוני המלך! כמה אסיר תודה אני לפניך, על חסדך הגדול שעשית עמנו, כאן פרץ הילד בבכייה, וכשכולו תחינה המשיך ואמר: "אבל אדוני המלך! שמחתי אינה שלימה בהעלותי על ליבי את הגעגועים להורי היקרים, שנשארו מאחור בתוך הגיהנום הנוראי, שם בין חיות הטרף! נפשי יוצאת מדאגה עליהם, מי יודע מה עלה או יעלה בגורלם...? לו רק היית מציל גם אותם, כי אז היתה שמחתי שלימה!". המלך, הלא מלך הוא, ולא ענה כלום. רק שאל לשמו ומשהשיב הנער, נופף לו המלך לשלום. כעבור שבועיים ימים הופיעו בשערי המחנה אביו ואמו של אותו ילד, מלווים בגדוד מלכותי, חיבקו את בנם החכם... הבן האמיץ שעל ידו באה הצלתם ותשועתם, הצלת חייהם. מיותר לתאר את דמעות שאר הילדים שלא חדלו מלהתחרט, אילו השכילו גם הם לבקש בעת שהמלך היה בשדה. אוי. לו רק השכילו... הכל היה נראה אחרת.

נתאר לעצמינו שהילד היה רק שולח למלך מכתב, ומבקש שיציל את ההורים שלו, מה היה קורה, אולי הוא היה קורא את המכתב, אבל לא יותר מזה, אז מה קרה כאן, והתשובה היא שהוא הצליח לבקש מהמלך כשהוא היה לרגלי המלך, כשהמלך היה ממש לידו, והוא ידע לנצל את ההזדמנות.

ככה אנחנו צריכים להרגיש בעשרת ימי תשובה, המלך כאן, לידינו, אפשר לבקש הכל, וכשהמלך נמצא לידינו הוא שומע, אסור להחמיץ את ההזדמנות, כי עכשיו זה הזמן.

פינת ההלכה

בניית סוכות בחצר משותפת שאין מספיק מקום לכולם

שאלה: בית משותף שלנו מתאים למספר מוגבל של סוכות בחצר המשותפת. אנחנו וכן דיירים אחרים מתגוררים בבניין כבר שנים רבות. בעבר היו גם דיירים לא דתיים בבניין. זה הקל על מיקום הסוכות. לאחרונה דירה של לא דתיים נמכרה לשכן חדש דתי. בשנה הקודמת הוא אמנם בנה את סוכתו בחצר, אבל במקום לא נוח, שהוא פחות טוב מכל המיקומים של השכנים האחרים. הוא מנסה לטעון שמגיע לו שוויון כמו כל הדיירים, לכן אם ועד הבית לא ימצא לו פתרון לשביעות רצונו, הוא יבקש רוטציה במיקום הסוכות. אנחנו השכנים הותיקים, טוענים לחזקה. מה עוד שחלק מן הסוכות שלנו מותאמות למיקום שהורגלנו בו. מי צודק? **תשובה:** אין חזקה לסוכה שנבנית בחצר השותפים - אפילו אם מוחזק במקום שנים רבות אין לו חזקה. ולכן הדייר החדש שהגיע יכול לדרוש רוטציה עם השכנים, או שיסדרו לו מקום נוח לבנות סוכה. מקורות: **אין חזקה על בניית סוכה** אומרת המשנה (ב"ב מב, א) ששותפים אין להם חזקה זה על זה. ולכן שותף שמשמש שימוש קבוע ברכוש המשותף, אם השימוש הוא סביר ולא מקפידים על סוג שימוש כזה, אין למשתמש חזקה בחצר השותפים. לכן בניית סוכה ברכוש משותף אין על זה חזקה, וגם אם החזיק לבנות שנים רבות באותו מקום יכול אחד השכנים לדרוש חלוקה הוגנת ולדרוש לבנות במקום שבנה כבר כמה שנים. **שכן שבנה פרגולה או גדר ברכוש המשותף** הרמ"א בהגהת השו"ע סו"ס קמ פסק ששותף שהשתמש בשימוש שמקפידים עליו יש עליו חזקה. וז"ל: "היה לו חלק בחצר בשותפות, אם הוא מקום שדרכן להקפיד בזה, או שעשו שאר דברים שדרך להקפיד עליו ולא הקפידו עליו, הוי חזקה למה שהחזיק". וכתב הסמ"ע (ס"ק כב) שני דינים. א. שותף שהחזיק בשימוש מסוים אינו צריך לטעון שקנה זאת משאר השותפים, אלא בעצם ששתקו לו על השתמשותו הרי זה ראייה שמחלו לו על כך וזכה בחזקה ע"י מחילה זו. ב. בחזקה זו אין צורך בהחזקה ג' שנים אלא כיון שהוא דבר שמקפידים עליו ושתקו, זכה בחזקה מיד. ודין זה הוא לכו"ע, ואפילו לדעת הפוסקים הסוברים שחזקה בחצר חברה תהיה רק אחר ג' שנים, אבל בחצר השותפים תהיה החזקה מיד. ולפ"ז שכן שבנה גדר ברכוש המשותף, או בנה פרגולה בצורה שנהוג להקפיד, ושתקו השכנים ולא מחו, יש לאותו שכן חזקה בחצר. **צורת חלוקת רוטציה** במקרים שאין חזקה ואחד השכנים דורש רוטציה עם השכן שבונה בחצר המשותפת, לא יכול לטעון שכיון שאתה בנית סוכה כמה שנים, הרי הזכות שלי לבנות כמה שנים כנגד השנים שאתה בנית. ולא מתחשבים בשנים שבנה האחד, אלא מכאן והילך עושים רוטציה. וכדברי הרמ"א בשו"ע סימן קעא סעיף ח: "לא חלקו, והשתמש בו אחד מן השותפין כמה שנים, לא יוכל אחר כך האחר לומר: אשתמש ג"כ זמן שנשתמשת, דכל זמן שלא חלקו כל אחד בשלו הוא משתמש". (בית ההוראה המרכזי דין)

חידה שבועית

מי האלו אקלפי בשמי?

תשובה על חידה פר"ש: בשעת רוגו (כט, יט וברש"י). תשובה על חידה: לוח שנה.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת ליס להולדת הבת

גני הדר-עמישב: משפחת גליק להולדת הבן משפחת פולק – כהנוביץ להולדת הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

